

Dhamma.Digital

सद्धर्मः अभिनन्दन समाशेह

२०६८

Downloaded from <http://dhamma.digital>

Dhamma Digital

संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर. २०६८

सन्दर्भ :

संघनायक तथा संघउपनायक अभिनन्दन

२०६८

नेपालका पूज्यपाद छैठौं संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर
तथा संघउपनायक भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरको
संक्षिप्त चिनारीसहित अभिनन्दन-पत्र

नेपालका पूज्यपाद छैठौं संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर तथा संघउपनायक
भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरको अनुपम बुद्धशासनिक योगदानलाई कदर गरी
अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको तत्त्वावधानमा संलग्न सम्बद्ध विभिन्न संघ-संस्थाहरूको
सहभागितामा २०६८ कार्तिक २६ का दिन ऐतिहासिक आनन्दकुटी विहारमा आयोजित
विशेष अभिनन्दन समारोहका लागि प्रकाशित पुस्तिका

आजीवन समर्पित व्यक्तित्वः पूज्यपाद संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर संघउपनायक आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप

बुद्ध-भूमि नेपालमा स्थविरवाद बुद्धशासनको पुनर्जागरण कालको इतिहास आज नेपाली जनमानसका अलावा विश्व बौद्ध जगतसामू नै आफ्नो प्रभाव संचार गर्दै बामे सरिरहेको छ । नेपालमा राणाशासनको अन्त्यतासंगै प्रजातन्त्रको उदय अवस्थामा पलाउन उर्वराभूमिमा पाइला टेक्दै अगाडि बढ्ने क्रममा बुद्धधर्म, बौद्ध-दर्शन र सभ्यता एवं भाषा-साहित्यलाई समेट्ने अभिप्रायले जुन तवरले सुनौलो अध्याय थप्न अगाडि बढेका थिए, आज ती संघर्षका दिनहरू इतिहासमा परिणत हुँदैछ । नेपालमा पुनर्जागरित स्थविरवाद बुद्धशासनको सवालमा दिवंगत श्रद्धेय भिक्षुहरू महाप्रज्ञा, प्रज्ञानन्द, धर्मालोक तथा अमृतानन्दको व्यक्तित्व, कृतित्व एवं योगदान अग्रपंक्तिमै रहिरहने कुरालाई स्मरण गर्नु पर्छ । पहिलो पुस्ताका अग्रगण्य व्यक्तित्ववान भिक्षुहरूको अथक प्रयासपश्चात् त्यसताका नेपाली बौद्धहरूकाबीच पनि प्रव्रजित भिक्षु/श्रामणेर/अनागारिका भई बुद्धशासनमा समर्पित बनी अगाडि बढ्ने जुन साहसिक कदमहरू देखिए, त्यसले पुनर्जागरण इतिहासलाई उर्जा थप्दै जाने कार्य गरेको थियो ।

स्थविरवाद बुद्धशासनमा दोश्रो पुस्ताको अभिभार वहन गर्ने सशक्त व्यक्तित्ववान भिक्षुहरू मध्ये नेपालका छैठौं पूज्यपाद संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर तथा संघउपनायक आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरको व्यक्तित्व, कृतित्व तथा योगदान आज आफैमा यौटा कथा बनेको छ, स्वयं जीवित इतिहास बनेको छ । उहाँहरूले सानो उमेरमै गृहस्थ जीवन त्यागेर बुद्धशासनिक क्षेत्रमा प्रव्रजित भई

जीवन व्यतीत गरेका घडीलाई फर्केर हेर्दा ७ दशकको बसन्त पार भैसकेको छ । जतिबेला प्रकाशन स्वतन्त्रता, वाक स्वतन्त्रता, धार्मिक स्वतन्त्रता, राजनैतिक स्वतन्त्रतामा ताला लगाइएको थियो, त्यतिबेलै उहाँहरूले धर्म, समाज र भाषा-साहित्यका लागि जुन साहसिक यात्रा थालनी गर्नुभयो, त्यसलाई आज हामी गर्वकासाथ स्मरण गरिरहेका छौं ।

वि.सं. १९८३ मा ललितपुरमा जन्मेका भिक्षु अश्वघोष महास्थविर र वि.सं. १९८३ मै तानसेन-पाल्पामा जन्मेका आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरले श्रीलंकामा बुद्धधर्मको अध्ययन गरी भण्डै छद्दशकदेखि धार्मिक, सामाजिक, शैक्षिक, भाषिक एवं साहित्यिक आदि क्षेत्रहरूमा निरन्तर रूपमा आफ्नो जीवनलाई समर्पित गर्दै आउनु आफैमा गर्वको विषय भएको छ । संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरका शिष्य आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप

तथा आचार्य महानायक डा.भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरका शिष्य भिक्षु अश्वघोष महास्थविरको जीवनी पक्ष वस्तुतः सफलताकै रूपमा भोलिका इतिहासमा कोरिंदै जाने सुनिश्चित छ । राष्ट्रिय सभाका मनोनित सांसद, लुम्बिनी विकास कोषका उपाध्यक्ष तथा धर्मोदय सभाका अध्यक्ष समेत रहिसकेका भिक्षु अश्वघोष महास्थविर नेपाली बौद्ध जगतसामू नेपालमा भिक्षु तालिम केन्द्रको अवधारणा विकास गर्ने

व्यक्तित्व, व्यावहारिक कुशल धर्मदेशक, व्यावहारिक कथा-लेखक, सैद्धान्तिक भन्दा व्यावहारिक धरातलमा उभिदै कट्टरता त्याग्ने अभिसोच लिनुहुने भिक्षुका रूपमा चिनिनुहुन्छ । यसरी नै आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप २००१ श्रावण १५ का दिन श्री ३ जुद्ध शम्शेरद्वारा नयाँ धर्म-प्रचार गर्न नपाइने भनी आठजना भिक्षु / श्रामणेरहरूलाई

हुकुमी आदेशबाट देश निकालामा पर्नुहुने मध्ये एक ऐतिहासिक श्रामणेर कुमार, श्रीलंकाबाट त्रिपिटक उपाधि प्राप्त गर्नुहुने हालसम्म एक मात्र नेपाली भिक्षु, सहनशील-करुणाका धनी, आचार्य भिक्षु अमृतानन्दद्वारा संकलित, रचित, अनुवादित बुद्धकालीन ग्रन्थमालामा अहं भूमिका निभाउने व्यक्तित्व, पालि गाथालाई आकर्षण लयमा वाचन गर्ने एवं कुशल प्रवचकको रूपमा चिनुनु हुन्छ ।

भिक्षु अश्वघोष महास्थविर तथा आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरको बुद्धशासनिक योगदानलाई कदर गरी म्यानमार सरकारबाट “अगममहासद्वम्मजोतिकधज” उपाधिद्वारा विभूषित गरिएको थियो । गोर्खा दक्षिणबाहु ‘चतुर्थ’ बाट पनि विभूषित भिक्षु अश्वघोष महास्थविरलाई २०६८ आश्विन १४ गतेका दिन अखिल नेपाल भिक्षु

महासंघले धर्मविनयपूर्वक नेपालका पूज्यपाद छैठौं संघनायक पदमा पदासिन गरेको छ । श्रीलंकाबाट “त्रिपिटकाचार्य” उपाधि तथा “विद्यालंकार पद्मभूषण”, भारतबाट “महासद्धम्म परियत्ति प्रदीप” बाट विभूषित आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरलाई पनि सोही दिन संघउपनायक पदमा विधिपूर्वक पदासीन गरेको छ । संघनायक तथा संघउपनायक महास्थविरहरूको अनुपम बुद्धशासनिक योगदानलाई कदर गरी अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको तत्त्वावधानमा सम्बद्ध संघसंस्थाको संयुक्त सहभागितामा अभिनन्दन समारोह हुनु जोसुकैका लागि धर्मगौरवको विषय भएको छ । यसै शुभ अवसरमा वहाँहरूको संक्षिप्त चिनारी अभिनन्दन पत्रसहितको यो पुस्तिका प्रकाशन गरिएको छ ।

विगतका पूज्यपाद संघनायकहरू तेस्रो संघनायक अनिरुद्ध महास्थविर, चौथौं संघनायक सुबोधानन्द महास्थविर, पाँचौं संघनायक बुद्धघोष महास्थविरको अभिनन्दन-पत्र तयारी गर्ने जस्तो अतीव धर्मगौरवमय कार्य अभिभार यसपटक पनि छैठौं पूज्यपाद संघनायक गुरुवर अश्वघोष महास्थविर तथा संघउपनायक पूज्यपाद गुरुवर कुमार काश्यप महास्थविरलाई प्रदान गरिने अभिनन्दन-पत्र तयारी गर्न प्राप्त अभिभारालाई यस रूपमा प्रस्तुत गर्न पाउँदा धर्मप्रीतिको अनुभव भैरहेको छ । अखिल नेपाल भिक्षु महासंघलगायत सम्बद्ध सकल संघसंस्थाप्रति हार्दिक कृतज्ञतासहित साधुवाद । साथै महासंघका सचिव भिक्षु धर्ममूर्ति एवं अभिनन्दन समारोहस्थल ऐतिहासिक आनन्दकुटी विहारप्रति आभार प्रकट गर्दछु ।

२३ कार्तिक २०६८

सकिमिला पुन्डि, ११३२

- कोण्डन्य

लेखन तथा प्रस्तुति

बुद्धविहार भृकुटीमण्डप, gkondanya@gmail.com

सन्दर्भ

संघनायक तथा संघउपनायक अभिनन्दन

बुद्ध-जन्मभूमि नेपाल राष्ट्रमा जहाँनिया राणाशासनको अन्त्यतासँगै स्थविरवाद बुद्धधर्मको पुनर्जागरण जगमगाएको थियो । वि.सं. १९७५ (सन् १९२८) मा नेपालकै इतिहासमा पुनर्जागरित थेरवाद बुद्धधर्ममा पहिलो प्रव्रजित-श्रमणका रूपमा भिक्षु महाप्रज्ञाको उद्भवसँगै वि.सं. १९७८ (सन् १९३०) भिक्षु प्रज्ञानन्द (कर्मशील) को उदय हुन्छ । दुबैजनाले भारतको कुशीनगरमा म्यानमारका श्रद्धेय ऊ. चन्द्रमणि महास्थविरको उपाध्यायत्वमा श्रामणेर-दीक्षा प्राप्त गरेका थिए । राणाशासनको अन्त्यता अनि प्रजातन्त्रको उदयसँगै धर्म, भाषा, समाज, राजनीति, शिक्षा आदि क्षेत्रमा आमूल परिवर्तनका लागि ठूल-ठूला अभ्यास जारी रहे । त्यतिवेला बुद्धधर्मको जागरणमूलक प्रचार एवं नेपाल भाषाको प्रचारमा लाग्नेहरू समेत देश निकालामा परे, जेल जीवनजस्तो कष्टकर जीवन यापन गर्नुपरेको थियो । तत्कालीन श्री ३ जुद्ध शम्शेर महाराजले वि.सं. २००१ श्रावण १५ गतेका दिन

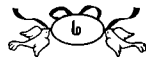
आठजना नेपाली भिक्षु-श्रामणेरहरूलाई स्वदेशबाट निकाला गरेको कलंकित इतिहास जीवित नै छ । क्रूरतम अमानवीय देश निकालाको त्यो कालो दिवसले बुद्धधर्म र नेपालभाषाभाषेलीहरूमा भन्नु उर्जा प्रदान गरेभैं भयो । त्यसका विरुद्ध विभिन्न अभियानकै लागि बि.सं. २००१ कार्तिक १५ गतेका दिन सारनाथमा “धर्मोदय सभा”को गठन हुन्छ । सारनाथबाटै प्रकाशित हुने “धर्मदूत” ले भिक्षुहरूको स्वदेश आगमनार्थ ठूलो सहयोगी भूमिका निभाउन प्रयास जारी राख्यो । पछि “धर्मोदय” प्रकाशनद्वारा बुद्धधर्म र नेपालभाषा दुबैलाई सँगसँगै अगाडि बढाउने कार्य भयो । नेपाली भिक्षु अमृतानन्दको सक्रियता एवं श्रीलंकाली शुभेच्छुक शिष्टमण्डलको पहलमा निष्काशित भिक्षुहरूलाई स्वदेश आगमनमा छूटको घोषणा गर्न श्री ३ पद्मशम्शेर महाराज बाध्य भए ।

भिक्षु महाप्रज्ञा   भिक्षु अमृतानन्द

भिक्षु महाप्रज्ञा तथा भिक्षु प्रज्ञानन्दपछि क्रमशः भिक्षुहरू शाक्यानन्द, धर्मा लोक, अनिरुद्ध, अमृतानन्द, सुबोधानन्दको उदयसँगै बुद्धशासनिक चर्याहरू थपिदै जान्छ । उहाँहरूको अविस्मरणीय योगदानलाई बिर्सन सकिने छैन भने उहाँहरू नै नेपालको धेरवाद

बुद्धशासनमा अग्रगण्य व्यक्तित्व थिए । उहाँहरूको आगमनपछि बि.सं. २००१ मा धर्मोदयको स्थापना, २००८ सालमा अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको स्थापना, २०१३ सालमा चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलनार्थ मार्ग खुल्दै गए । विस्तारै विहारहरू पनि निर्माण हुँदै गए र भिक्षुसंघले विनयसम्मतिको आधारमा नेपाल राष्ट्रव्यापी स्थविरवाद बुद्धशासनका

अहिले सम्मका नेपालका पूज्यपाद संघनायकहरू, जो विवगत भइसकेका छन्

प्रमानब

शाक्यान्ब

अनिरुद्ध

सुबोधान

बुद्धघोष

नायकका रूपमा पूज्यपाद संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरलाई पहिलो संघमहानायकका रूपमा स्थापित गरे यता क्रमशः द्वितीय संघनायक भिक्षु शाक्यान्न्द महास्थविर, तृतीय संघनायक भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर, चौथो संघनायक भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविर, पाँचौं संघनायक भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरलाई पदासीन गरिएको थियो । बि.सं. २०६३ जेठ २४ का दिन भिक्षुसंघले नेपालका संघनायक भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर तथा संघउपनायकमा भिक्षु अश्वघोष महास्थविरलाई संघसम्मतिअनुसार पदस्थापन गरेको थियो । वि. सं. २०६८ आश्विन ७ का दिन नेपालका पाँचौं संघनायक भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरको निधनपश्चात् भिक्षुसंघले संघसमागमबीच विश्वशान्ति विहारको सीमागृहमा संघकर्म गरी संघनायकोपतिट्ठापनविधिपूर्वक २०६८ आश्विन १४ गते संघउपनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविरलाई “नेपालको छैटौं पूज्यपाद संघनायक” का रूपमा प्रतिस्थापन गरिएको हो । सोही बेला नेपालका एक मात्र त्रिपिटकाचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरलाई संघउपनायकोपतिट्ठापनविधिपूर्वक “नेपालको पूज्यपाद संघउपनायक” का रूपमा प्रतिस्थापन गरिएको हो । तथागत शास्ताले मङ्गल सूत्रमा “पूजा च पूजनीयानं एतं मङ्गल मुत्तमं” भनी देशना गर्नुभएजस्तो नेपालमा पुनर्जागरित

थेरवाद बुद्धशासनिक क्षेत्रमा अनुपम योगदान गर्नुहुने नेपालका छैठौं पूज्यपाद संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर तथा पूज्यपाद संघउपनायक भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरलाई अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको तत्त्वावधानमा मिति २०६८ कार्तिक २६ गते शनिवारका दिन धर्मनिरपेक्ष गणतन्त्रात्मक राष्ट्र नेपालका सम्माननीय सभामुख सुवासचन्द्र नेम्वाङ्गको प्रमुख आतिथ्यमा बौद्ध संघसंस्थालगायत अन्य विभिन्न संघसंस्थाबाट ऐतिहासिक आनन्दकुटी विहार परिसरमा संयुक्त रूपमा अभिनन्दन कार्य हुनु राष्ट्रकै लागि धर्म-गौरवको विषय हो । बुद्धधर्ममा आजीवन समर्पित धार्मिक एवं राष्ट्रिय धार्मिक व्यक्तित्व पूज्यपाद संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर तथा संघउपनायक भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरको संक्षिप्त जानकारी प्राप्त गर्नु र गराउनु हामीसम्बद्ध सबैको दायित्व भएको हुँदा उहाँहरूको संक्षिप्त जीवनी बारे जानकारी राखौं ।

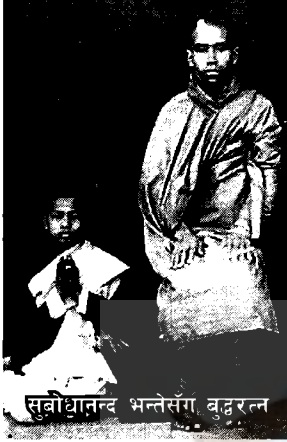
संक्षिप्त चिनारी :

नेपालका छैठौं संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर

नेपालमा स्थविरवाद बुद्धधर्म प्रचार प्रसार भई पुनर्जागरणको इतिहास सँगसँगै देखिएका भिक्षुहरू मध्ये एक श्रद्धेय भिक्षु अश्वघोष महास्थविर हुनुहुन्छ । उहाँले प्रव्रजित जीवनयापन गर्नुभएको भ्रण्डै ७ दशक हुन लागिसकेको छ । नेपालका छैठौं पूज्यपाद संघनायक पदमा संघउपनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविरलाई विनयकर्मपूर्वक नेपाली भिक्षु महासंघका सदस्यहरूले संघसम्मतिसहित ज्ञप्तिकर्मद्वारा एक धार्मिक विधि “संघनायकोपतिट्ठापन” विधिपूर्वक वि. सं. २०६८ आश्विन १४ गते शनिवारका दिन नेपालका छैठौं पूज्यपाद संघनायक भनी पदस्थापन गरेका छन् । वि. सं. २०६३ जेठ २ का दिन नेपालका चतुर्थ संघनायक भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविरको निधनपश्चात् भिक्षुसंघले संघसमागमवीच सुमङ्गल विहारको सीमागृहमा संघकर्म गरी संघनायकोपतिट्ठापनविधिपूर्वक २०६३ जेठ २४ गते संघउपनायक भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरलाई “नेपालको पाँचौं पूज्यपाद संघनायक” का रूपमा प्रतिस्थापन गरिएको बेला भिक्षु अश्वघोष महास्थविरलाई संघउपनायक पदमा पदस्थापन गरिएको थियो । हाल काठमाडौं ढल्कोस्थित संघाराम विहार तथा बनेपाको ध्यानकुटी विहारमा निरन्तर आवासीय रूपमा बस्दैआउनुभएका नेपालका पूज्यपाद छैठौं संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर ८५ वर्षको हुनुहुन्छ ।

ललितपुर ओकुबहाल निवासी आमा लक्ष्मीमाया शाक्य र पिता चन्द्रज्योति शाक्यको कोखबाट वि.सं. १९८३ (ने.सं. १०४६) मा जन्मिएका बुद्धरत्न शाक्यलाई भ्रण्डै १६ वर्षको उमेरमै धर्माध्ययनको लागि भिक्षु धर्मालोक र भिक्षु अमृतानन्दलाई जिम्मा लगाइयो ।

पछि सन् १९४४ मा कुशीनगरमा ऊ. चन्द्रमुनि महास्थविरको उपाध्यायत्वमा तथा भिक्षु अमृतानन्दको आचार्यत्वमा श्रामणेर अश्वघोष नामले प्रव्रजित हुनुभयो । आमा लक्ष्मीमाया शाक्यको प्रेरणाले प्रव्रजित भएका उहाँ आचार्य महानायक डा. भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरका प्रथम शिष्य हुनुहुन्छ ।

श्रामणेर प्रव्रज्याको लगत्तै प्रसिद्ध भारतीय भिक्षु धर्मरक्षितसँगै पालि र हिन्दी भाषा सिकी उहाँसँगै

केही महिनापछि दक्षिणी श्रीलंकाको मातरमा अवस्थित महामहिन्द्र परिवेण (तालिम केन्द्र) मा अध्ययन गर्नुभयो । सोही परिवेणका

प्रधानाचार्य धर्मकीर्ति श्री धम्मावास नायक महास्थविरको उपाध्यायत्वमा १ मई १९४९ का दिन उपसम्पदा दीक्षा प्राप्तगरी पूर्ण रूपमा भिक्षु हुनुभयो । ८ वर्षपछि अर्थात् वि.सं. २००८ सालमा अग्रश्रावक सारिपुत्र र मौदगल्यायनको पवित्र अस्थिधातु नेपालमा दर्शनार्थ ल्याइएको अवसरमा निमन्त्रित व्यक्तित्वको रूपमा भिक्षु अश्वघोष नेपाल फर्कनुभयो । उहाँसँगै

आनन्दकुटी विहारको सीमाग्रहमा २००८ कार्तिक महिनामा उपसम्पदा दीक्षाप्राप्त भिक्षु कुमार काश्यप पनि श्रीलंका जानुभयो । केही वर्षपछि भिक्षु अश्वघोष भारतमा फर्किनुभई एस.एल.सी. अध्ययन गर्दै रहँदा परीक्षाकै समयमा ४ फागुण २००९ का दिन उहाँका माता लक्ष्मीमाया शाक्य परलोक भएको समाचारले उहाँलाई परीक्षाकै समयमा दुःखित

तुल्याइदियो । उहाँले सारनाथ-बनारसमा बस्नुभई एस.एल.सी देखि बि.ए. सम्म अध्ययन गर्नुभयो र टि.वि. रोगका कारण बि.सं अध्ययन पूर्ण गर्न सक्नुभएन । उपचारार्थ उहाँ पेकिङ्ग (बेइजिङ्ग) जानुभयो । केही वर्ष उतै बस्नुभयो । माओत्सेतुङ्गको सांस्कृतिक क्रान्तिपछि विकास कार्यमा अग्रगण्य रूपले हिँडिरहेको तत्कालीन चिनीया जनता र कम्युनिष्ट शासनबाट उहाँ प्रभावित हुनुभयो । चीनबाट फर्किसकेपछि आनन्दकुटी विद्यापीठमा भण्डै १० वर्ष सेवा गर्नुभयो । आनन्दकुटी विद्यापीठका सुपरिवेक्षक समेत हुनुभएको थियो । उहाँले विभिन्न मुलुकहरूको भ्रमण तथा सम्मेलनहरूमा भाग लिन जानुभएको छ । २०२९ साल घटस्थापनका दिन आनन्दकुटी विहार गुठीको स्थापना भएपछि भिक्षु अश्वघोषले न्हुच्छे बहादुर वज्राचार्य र वटुकृष्ण 'भूषण' सँग सहकार्य गरी 'आनन्दभूमि' बौद्ध मासिकको सम्पादक हुनुभयो । उहाँले 'आनन्दभूमि' मा सम्पादक, प्रधान-सम्पादक भई २० औं वर्ष सेवा गर्नुभयो । यसरी नै धर्मकीर्ति विहारबाट प्रकाशित हुने 'धर्मकीर्ति' मासिकमा पनि उहाँ शुरुवातदेखि वर्तमानसम्म प्रधान-सम्पादकको रूपमा सेवा गरिरहनुभएको छ, साथै उहाँले बुद्धधर्म र दर्शनसम्बन्धी स-साना ८० भन्दा बढी पुस्तक प्रकाशन गर्नुभइसकेको छ ।

हाल संघाराम विहार र बनेपाको ध्यानकुटी विहारमा बस्नुहुने भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले बनेपास्थित दछुटोलमा 'ध्यानकुटी विहार' २०२८ सालमै निर्माण गर्नुभयो । २०३८ सालमा भिक्षु मैत्री, दिवंगत द्वारिकादास श्रेष्ठ र उपासिका दिवंगत अनागारिका धर्मरक्षिता (रत्नमाया शाक्य) को सहयोगले क्षेत्रपाटी-ढल्कोमा 'संघाराम भिक्षु तालिम' स्थापना गरी नेपालको पुनर्जागरित बुद्धशासनमा पहिलोपटक श्रामणेर-भिक्षु तालिम केन्द्रको प्रारम्भ गर्नुभयो । उहाँकै शब्दमा भन्नुपर्दा उहाँको तालिम मिशन सोचेभैं सफल हुन नसकेपछि

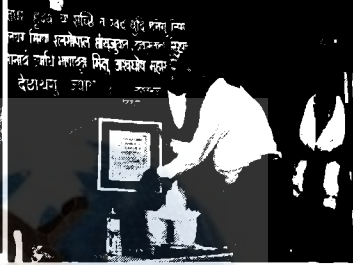

ध्यानकुटी विहारमा पनि तालिम केन्द्रलाई निरन्तरता दिने प्रयास भयो । वर्तमान नेपालमा सबैभन्दा बढी शिष्य हुने उहाँ श्रद्धेय भन्तेका शिष्यहरू अधिकांश श्रीलंकाबाट अध्ययन गरेका छन् । अहिले उहाँका शिष्यहरूले सक्दो बुद्धशासनिक क्षेत्रमा क्रिया कलापहरूलाई अगाडि बढाइराखेका छन्, जुन उहाँको लागि धर्मप्रीतिको विषय भएको छ ।

नेपालमा ४६ सालको जन आन्दोलनपछि माथिल्लो सदन राष्ट्रिय सभामा पनि दुई वर्ष माननीय हुनुहुने उहाँ एमालेको नौ महिना शासनमा लुम्बिनी विकास कोषका उपाध्यक्ष हुनुभयो भने उहाँले धर्मोदय सभाका सम्मानित अध्यक्ष पदभार सम्हालिसक्नुभएको

छ । सन् २००० मा म्यानमार सरकारबाट 'अगमहासद्धम्मजोतिकधज' पदवीद्वारा विभूषित भन्तेले प्रब्रजित-श्रामणेरहरूलाई तालिम गर्दै धेरै अनुभव साँगाल्नुभएको छ । नेपाल भाषा परिषद्, काठमाडौंले ने.सं. ११२८ को भाषाथुवा: मानार्थ उपाधिले सम्मानित उहाँ नेपालका

अगमहासद्धम्मजोतिकधज उपाधि ग्रहण गर्दै

भाषा थुवा: मानार्थ उपाधि ग्रहण

पूज्यपाद ८५ वर्षीय संघनायक अश्वघोष महास्थविरले अभै पुस्तक लेखन, धर्मदेशना गर्ने, भोजनादि विविध धार्मिक कार्यक्रमको निमन्त्रणामा जाने कार्यलाई निरन्तरता दिइरहनुभएको छ । वर्तमान नेपालका पूज्यपाद संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर र आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरको ७७ औं वर्षमा प्रवेशको उपलक्ष्यमा सुखी होतु नेपालले भव्यताका साथ वि.सं. २०६० मा ऐतिहासिक रूपमा १११ जनालाई सप्ताहब्यापी दुर्लभ शतकुलपुत्र प्रब्रज्या समारोह सफलतापूर्वक आयोजना गरेको थियो । उहाँको ५० औं प्रब्रजित दिवसको अवसरमा धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीले विविध धार्मिक, सामाजिक गतिविधिको संचालन गरेको थियो । स्मरणीय रहोस्- भक्तपुरका जीवनीकार रत्नसुन्दर शाक्य र भिक्षु संघरक्षितले पृथक पृथक रूपमा अश्वघोष महास्थविरको जीवनी पक्षलाई उजागर गर्न सहज हुने गरी पुस्तक लेख्नुभएको छ । ❀

संक्षिप्त चिनारी :

नवसंघउपनायक भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर

राणाकालको अन्त्यतासँगै नेपालमा स्थविरवाद बुद्धधर्मको पुनर्जागरण भएको थियो । तत्कालीन राणा प्रधानमन्त्री श्री ३ जुद्धशम्शेरले नेपाली भिक्षु-श्रामणेर गरी ८ जनालाई २००१ श्रावण १५ का दिन देश निकाला गरेको कलंकित इतिहास सबैलाई थाहा भएकै हो । उनै आठजनामध्ये प्रब्रजित एक जीवित इतिहास हुनुहुन्छ- नेपालका वर्तमान संघउपनायक आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर । नेपाली भिक्षु महासंघका सदस्यहरूले संघसम्मतिसहित ज्ञप्तिकर्मद्वारा एक धार्मिक विधि “संघनायकोपतिट्ठापन” विधिपूर्वक वि. सं. २०६८ आश्विन १४ गते शनिवारका दिन नेपालका छैठौं पूज्यपाद संघनायक भनी भिक्षु अश्वघोष महास्थविरलाई पदस्थापन गरेकै दिन आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरलाई पूज्यपाद संघउपनायक पदमा पदस्थापन गरेका छन् । आनन्दकुटी विहारका प्रमुख ८५ वर्षीय संघउपनायक कुमार काश्यप भन्ते हाल मृगौलाको बिरामी हुनुभएको कारण साताको दुईपटक हेमोडाइग्लिसिस प्रक्रियामा हुनुहुन्छ । विगत पुष महिनादेखि स्वास्थ्य उपचारसँगै बुद्धविहार भृकुटीमण्डपमा बस्नुभएको छ । पूज्यपाद संघउपनायक महास्थविर भन्तेको संक्षिप्त जीवनीलाई यसरी जानकारी प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

पाल्पा-तानसेन निवासी सन्तमान शाक्य र तेजलक्ष्मी शाक्य (पछि अनागारिका मुदिता) को कोखबाट वि.सं. १९८३ मा जन्मिएका अष्टमान शाक्यले बाल्यकालमै पिताको दुःखद् मृत्युपछि आमाको

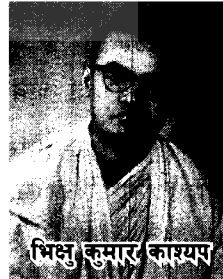

श्रामणेर कुमार

छत्र-छायाँमा जीवन गुजार्नुपयो । एकलो छोरो अष्टमान १४ वर्षको हुँदा श्रामणेर सुमंगल (अन्धो) को प्रभावबाट श्रामणेर प्रब्रज्या हुने कल्पना बुनेका थिए । दुई वर्षपछि तत्कालीन भिक्षु कर्मशील अर्थात् भिक्षु प्रज्ञानन्दसँग सम्पर्क भएपछि वि.सं. १९९९ मा भारतको कुशीनगरमा ऊ. चन्द्रमणि महास्थविरको उपाध्यायत्व एवं भिक्षु प्रज्ञानन्दको आचार्यत्वमा अष्टमान 'श्रामणेर कुमार' नामले श्रामणेर दीक्षित हुनुभयो । श्रामणेर प्रब्रज्यापछि नेपाल फर्की किण्डोल विहारमा बस्नुभयो । "त्यतिबेला भिक्षाटन जाँदा घण्टौं हिँड्दा पनि एकमाना चामल, एक रूपियाँ पैसा प्राप्त गर्न गाह्रो हुन्थ्यो, तर अहिले समयले कोल्टो फेरिसकेको छ" भनी उहाँ भन्नुहुन्छ । देश निकालाको समयमा सबैलाई लाइन राखी सिंहदरवारमा जुद्ध शम्शेर महाराजाले डरलाग्दो स्वरमा गर्जेको र निकाला आदेशको लगत्तै श्रद्धालु उपासकहरू थानकोटसम्म पुऱ्याउन आएका हृदयविदारक कारुणिक दृश्य अभै याद गर्नुहुन्छ उहाँ । निश्काषित भिक्षु-श्रामणेरहरू सारनाथमा पुग्दाको त्यो समय, जतिबेला श्रीलंकाली भिक्षुहरू भ्रमणार्थ त्यहाँ आइपुगेका थिए । उनीहरूसँगै श्रामणेर कुमार बुद्धधर्म अध्ययनार्थ श्रीलंका प्रस्थान गरे ।

पछि २००८ सालमा नेपालमा सारिपुत्र र मौद्गल्यायनको अस्थिधातु राजकीय सम्मानका साथ पदार्पण गराई विविध कार्यक्रमहरू भइरहेकै समयमा आनन्दकुटी

भिक्षु कुमार काश्यप

विहारमा नवनिर्मित भिक्षु सीमागृहमा श्रामणे र कुमार र श्रामणे र विमलानन्दले उपसम्पदा-दीक्षा प्राप्त गरी पूर्णरूपमा भिक्षु भए । बर्मेली भिक्षु उ. कोविद महास्थविरको उपाध्ययत्वमा उपसम्पदा प्राप्तपछि श्रामणे र कुमार भिक्षु कुमार काश्यप हुनुभयो । यसपछि भिक्षु कुमार काश्यप पुनः श्रीलंका जानुभयो । विद्यालंकार परिवेणबाटै उहाँले 'त्रिपिटकचार्य' उपाधि परीक्षा उत्तीर्ण गर्नुभयो । उहाँ नेपालकै पहिलो र हालसम्म एकलो 'त्रिपिटकचार्य भिक्षु' को रूपमा सु-परिचित हुनुहुन्छ ।

भिक्षु कुमार काश्यपले श्रीलंकामा बुद्धधर्मको अध्ययन मात्र होइन अध्यापन कार्यमा पनि लाग्नुभयो । देशपालन अर्थात् श्रीलंकाली भिक्षुहरूको राजनीतिक क्रियाकलापमा समेत उहाँले संलग्नता देखाई चर्को भाषण गरेको उहाँ अभै सम्झनुहुन्छ । श्रीलंकाबाट फर्केर भारतको सारनाथमा भिक्षु जगदिश काश्यपको नेतृत्वमा देवनागरी पालि प्रकाशन समितिमा पनि काम गर्नुभयो ।

त्यसपछि नेपाल फर्किनुभई आनन्दकुटी विहारमा बस्नुभयो । आनन्दकुटी विहारमा बसी उहाँले आचार्य डा. भिक्षु अमृतानन्दद्वारा संग्रहित बुद्धकालीन ग्रन्थमालामा प्रकाशनमा ठूलो धार्मिक श्रम पुऱ्याउनुभयो । उहाँ आफैले पनि आलवक सूत्र, गृह-प्रतिपत्ति, बुद्धधर्म व संघ, गौतम बुद्धको अर्थनीति, गृहस्थ-धर्म तथा दश-पारमिता पुस्तक रचना गर्नुभएको छ । नेपाली र नेपाल-भाषामा प्रकाशित भैसकेको दशपारमिता ग्रन्थ निकै नै ख्याति प्राप्त पुस्तक मानिन्छ ।

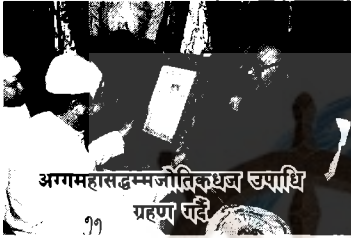

भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरले आनन्दकुटी विद्यापीठमा सुपरिवेक्षक रूपमा अध्यापन पनि गर्नुभएको थियो । हाल आनन्दकुटी विहारका प्रमुख एवं आनन्दकुटी विहार गुठीका निवर्तमान अध्यक्ष उहाँ भन्तेले उहिले लुम्बिनी सहयोग समितिको अध्यक्ष भएर पनि कार्य अनुभव गर्नुभएको थियो । नेपालको पहिलो बौद्ध मासिक पत्रिका आनन्द-भूमिका प्रधान-सम्पादक समेत भई धेरै वर्ष अनुभव बटुल्नुहुने उहाँ भन्तेले अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको गरिमामय अध्यक्ष पद दुईपटक सम्हाल्नुभएको थियो । आनन्द-भूमि पत्रिकाको प्रमुख सल्लाहकार उहाँ पूज्यपाद भन्ते नेपाल लिपि गुथिका संरक्षक पनि हुनुहुन्छ ।

पूज्यपाद कुमार भन्तेको बुद्धशासनिक योगदानलाई कदर गरी विपस्सना विसोधन विन्यास दिल्लीबाट 'महासद्धम्म परियत्ति पद्वीप' (सन् १९९२), श्रीलंकाबाट 'विद्यालंकार पद्म भूषण' (सन् २०००), म्यानमार सरकारबाट 'अग्गमहासद्धम्मजोतिकधज' (सन् २०००) जस्ता पद्वीबाट विभूषित गरिएको व्यक्तित्व हुनुहुन्छ । वर्तमान नेपालका पूज्यपाद नवसंघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर र आचार्य भिक्षु

कुमार काश्यप महास्थविरको ७७ औं वर्षमा प्रवेशको उपलक्ष्यमा सुखी होतु नेपालले भव्यताका साथ वि.सं. २०६० मा ऐतिहासिक रूपमा १११ जनालाई सप्ताहव्यापी दुर्लभ शतकुलपुत्र प्रब्रज्या समारोह सफलतापूर्वक आयोजना गरेको थियो । यसरी नै पूज्यपाद कुमार भन्तेको जीवनी भल्किने नेपालभाषा, नेपाली, अँग्रेजीभाषामा नेपाल लिपि गुथिको प्रकाशन तथा कोण्डन्यको लेखन-सम्पादनमा

भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर संस्मरण ग्रन्थ प्रकाशित भएको थियो । यसरी नै उहाँ भन्तेको ८४ औं वर्षको उपलक्ष्यमा सप्ताहव्यापी वृहत धार्मिक तथा सामाजिक कार्यक्रम आयोजना गर्न वर्तमान नेपालका संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविरको धर्मानुशासकत्व एवं आनन्द कुटी विहार संस्था (गुठी) का अध्यक्ष भिक्षु मैत्री महास्थविरको अध्यक्षतामा आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर ८४ औं जन्मोत्सव समारोह समित गठन गरी वृहत्तर धार्मिक गरिमाय कार्यक्रमको आयोजना गरिएको थियो । सोही बेला कोण्डन्यकृत “कुमार भन्ते” शीर्षकीय जीवनी प्रकाशित भएको

थियो । उहाँ महास्थविर कुमार भन्तेकै संस्थापक-संरक्षकत्व तथा भिक्षु कोण्डन्यको संस्थापकत्व एवं अध्यक्षतामा वि.सं. २०६१ आषाढ २७ का दिनमा बुद्ध विहार भृकुटीमण्डपस्थित “आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर धार्मिक कोष” संस्थापन गरिएको छ ।

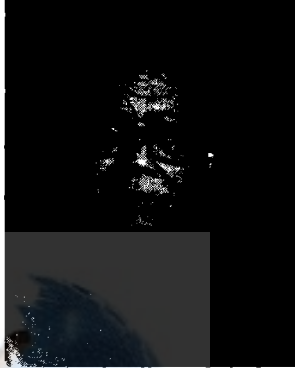
माता अनागरिका मुदिता लगायत परिवारसँग, तानसेन

उहाँ संघउपनायक भन्ते हाल ८५ वर्षको उमेरमा कब्जियत, डायबिटिज र प्रेसरका पुरानो विरामीलाई अझ मृगौलाको रोगले सताउँदा उहाँ आफैलाई कठिन जीवनको महशुस हुनु स्वाभाविक हो । विगत पुष महिनादेखि बुद्धविहार भृकुटीमण्डपमा बस्नुहुने उहाँ भन्ते साताको २ चोटी हेमोडायलिसिस गर्नुपर्ने यो समयमा पनि दैनिक ध्यानभावना, पूजापाठमा संलग्न हुन रुचाउनु हुन्छ । हाल अस्वस्थ अवस्थामा स्वास्थ्य उपचारका लागि भिक्षु, अनागरिका, उपासक, उपासिका, बौद्ध संघ-संस्थाबाट जुन रूपमा सहयोग प्राप्त भइरहेको छ, त्यसको लागि उहाँले मैत्रीपूर्वक साधुवाद व्यक्त गर्नुहुन्छ ।

Sanghanayak Ashwaghosh Mahasthavir

Author (Buddhist Philosophy, Religion and Pali Language) **birth** 18 May 1926, Lalipur s of Chandra Jyoti Shakya and Laxmi Maya **education** IA. MC, Sarnath, 1956; studied B.A., BHU, Training; Buddhist religion, Pali Language and Bhikshu life, Sri Lanka **work** books: Nepal chin Maitri; Maile Bujheko Buddha Dharma; Bauddha Jagatma Swasthya Seva; Buddha Ra Buddha

Dharmako Parichaya; Nari Hridaya; Nirogi; Bouddha Sanskar, books in Newari Language: Buddhaya Arthaniti; Bhikshu Jeevan (books mainly on Bouddha and Buddhism more than 80) **Public life** first ordination at the age of 16 at Kushinagar under the preceptorship of Ven Chandramani Mahathera (Burmese) and teacher Ven. Amritananda Mahethera, 1944; learned Buddhist religion in Sri Lanka for eight years and Higher Ordination in 1949, Sri Lanka; Editor and Chief Editor, Ananda-Bhumi (Buddhist monthly) for 19 yr; Chief Editor, Dharma Kirti (Buddhist jrnl) for many years, till now; Spirtual Director Dharma Kiriti Bauddha Adhyayan Gosthi, Yuva Bauddha Samuha, Swayambhu Gyanmala Bhajan Khala; founded Dhyanakuti Vihar, Banepa, 1973 and Sangharam Bhikshu Training Centre, Executive Member, Nepal-China Friendship Association and Andandakuti Vihar; Spirtual Advisor, Dharmakirti Buddhist Study Circle, Buddhist Youth Group, and several other Buddhist organizations; elected Member (CPN-UML), National Assembly, 1991-93; Executive Member, Nepal China Friendship Association **Participation**

to the seminar World Buddhist conference, China, Ussr and Malaysia, 1956 and 1977; 13 day goodwill visit to the PROC, 1992; 6th Sanghayana, Myanmar; Asian Peace conference, Japan, 1995; International religious conference, USA, 1997; Sangha conference, Buddha's Light Intl Assoc, Canada, 1998 **honoured** Agga Maha Saddhamma Jotika Dhaja, Ghabayen, Rangoon Myanmar, 2000, Bhasha Thuwa:, Nepal Bhasha Parishad, Kathmandu, N. S. 1128 **inspired by** Mother and late Bhikshu Amritananda **belief** "The teachings of Lord Buddha; 'the eight noble path' as the main way to attain real socialism." **hobby** newspapers, collecting cartoons, listening to BBC Radio **Address** Sangharam Vihar, Dhalko, Kath. Tel. 4255960, Dyanakuti Vihar, Banepa, Tel. 011661244

Sanghaupanayak Kumar Kashyap Mahasthvir

Bhikshu **birth** 1927, Palpa, Tensen district **Son** of Santa Man Shakya and Tej Laxmi **education** early education at a school in Palpa; Tripitakacharya (Bidyalankar Pariwen) **thesis:** bouddha Sahitya ra Pali Bhasa, Sri Lanka, 1958 Work pubs: alawak Sutra; Griha-Pratipatti; Buddha, Dharma wa Sangh; Gautam Buddha; Buddhaya Arthaneeti; Grihastha Dharma; Dasparamita **public life**

Shramanaer Prawajya (Ordination), 25 Jan 1943; expelled from the country during the reign of Prime Minister Juddha Shumsher for the publicity of buddhist religion, Newar Language and Gyanmala Bhajan, July 30, 1944; also revolted

for the government closing programs of Jeevan Dabu and Newar language news broadcasted over Radio Nepal at the Panchayat time-period; Upasampada Diksha (High Ordination), Ananda Kuti Bihar Seema Griha, Nov 12, 1950; Former President, All Nepal Bhikshu Association, 2000-08; Former Supervisor and Teacher, Anandakuti Vidyapeeth, Swayambhu; Ananda Kuti Vihar Guthi; One-time Editor, Chief Editor and currently, Advisor, Ananda Bhumi (first Buddhist monthly magazine on Buddhism); Founder, Triple Jem Boarding School, Swayambhu; Advisor, Dharmodaya Sabha and Bauddha Mahila Sangh; Editing Associate, books on works of Dr. Bhikshu Amritananda, and Pali-Nepali-Nepal Bhasa Sabdakosh; Member, Tripitak Sansodhan Mandal, Pali Text Society, Saranath, India; Patron, Nepal Bhasa Lipi Guthi; Acharya Bhikshu Kumar Kashypa Dharmik Kosh, Chair, Buddha Jayanti Samaroha Samiti, Kathmandu; Advisor, Ananda Bhuwan Vihar, Bhuinkhel **honoured** Mahasaddhamma Pariyatti Pradeep, India, 1992; Vidyalankar Padma Bhushan, Sri Lanka, 2000; Agga Maha Saddhamma Jotika Dhaja, Ghabayen, Rangoon Myanmar, 2002 **inspired** Bhikchhu Pragyananda Mahasthavir (Acharya) **Belief** "Practice of Pariyatti, Pratipatti and Prated following the path of Arya Astangik Marga along with feeling of Chaturaryasatya to get relief from all sorts of sorrow and grief to attend peace in life." **hobby** learning and teaching of Buddhism **Address** Anandakuti Vihar, Swoyambhu, Kathmandu Tel 4271420, Present Add Buddha Vihar Bhrikutimandap, Kathmandu, Tel 2226702

“सुखा संघस्स सामग्री”
अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ
अभिनन्दन-पौ

पूज्यपाद नेपाःया संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर,
संघाराम विहार, ढल्को, येँ ।

पूज्यपाद संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर !

नेपाल्य् थेरवाद बुद्धशासन पुनर्स्थापना यायेगु ज्याय् योगदान बियाबिज्याःपिं भिक्षुपिनिगु इवल्य् जेष्ठतम-पूज्यपाद भिक्षु छःपिं नं छम्ह खः । बुद्ध-जन्मभूमि नेपाः देस्य् थेरवाद बुद्धशासनयात महितातसँ दुःख बियाच्चंगु उगु क्रूरतम ई, राणा शासनया अन्त्यया इलय् प्रव्रजित जीवन हनेगु साहस छलपोलं यानाबिज्याःगुयात नेपाःया बुद्धधर्मया अनुयायीपिसं गुबलें त्वःमंके फइ मखु । नेपाःया थेरवाद बुद्धशासनया पुनर्जागरण इलनिसें थौंतक दिपाः मदयेक परियत्ति, प्रतिपत्ति व प्रतिवेध थेज्याःगु शासनिक ज्याखँयात नीस्वनेया लागिं गुलुल्ल तुडक न्ह्याकाः थौंया स्थितिइ थ्यंकेत छलपोल पूज्यपाद संघनायकं गुगु अनुकरणीय व उल्लेखनीय योगदान बियाबिज्यात उपि अतीव धर्मगीरवं जाःगु-च्चछाये बहःगु अविस्मरणीय जुयाच्चंगु जुल ।

पूज्यपाद संघनायक महास्थविर !

स्वनिगः, यलस्थित उकु बहाःया शाक्य कुलय् वि.सं. १९८३ स जन्म जुयाबिज्याःम्ह छःपिं ल्याय्म्हया बैस्य् प्रव्रजित जीवन हनाः बुद्धशिक्षा अध्ययन यानाबिज्यायेत श्रीलंका थ्यंकेतः बिज्याःगु खः । भारत-चीन आदि देस्य् तःदँतक अध्ययन यासँ नेपाल्य् बुद्धशासन प्रचार-प्रसार यायेया मिति त्रिपिटकअन्तर्गत आपालं सफुत सम्पादन, अनुवाद लिसें च्वयाः नेपाःमिपितं धार्मिक, चेतना व सामाजिक चेतना यनेगु ज्याय् तःधंगु तिबः बियाबिज्याःगु दु । धर्म, भाषा, संस्कृति, साहित्य आदि छ्यलय् यःत समर्पित यासँ खगु दशक सिबें अप्ठः योगदान बियाबिज्याःगु नेपाःया लागिं हे गौरवमय सुखकर विषय खः । पुनर्जागरित नेपाःया थेरवाद बुद्धशासनिक छ्यलय् दकलय् न्हापां संघाराम भिक्षु तालिम केन्द्र नीस्वतें समर्थवान युवा भिक्षुपिं तयार यायेगु थेज्याःगु च्वछायेबहःगु ज्या यानाबिज्याःगु, भौतया ध्यानकुटी विहारया स्थापना, धर्मयात संचारया हलिमय् न्यंकेत “आगठ्ठमणि” व “धर्मकीर्ति” बौद्ध मासिक पत्रिकाया लागिं बियाबिज्याःगु योगदान, व्यावहारिक लेखन व व्यावहारिक धर्मदेशना थौंतक गुलुल्ल तुडक न्ह्याका च्वनाबिज्याःम्ह, छलपोल पूज्यपाद संघनायक महास्थविर भन्तेया ताःकाल अनुकरणीय धार्मिक सेवा सकल नेपाःमिपिनिगु नुगलय् अविस्मरणीय जुयाच्चनीगु धर्मप्रीतिया विषय खः । च्वय्या सदन राष्ट्रिय सभाया दुजः, लुम्बिनी विकास कोषया उपाध्यक्ष, धर्मादेव सभाया नायः जुयाः नं से वा यानाबिज्याःम्ह छलपोल संघनायक अ.ने.भि. महासंघया धर्मानुशासक नं खः । छलपोलपाखें जगु धर्मकार्य अनुकरणीय जू । नेपाःया बुद्धशासनया भिचितामिपिसं छलपोलया योगदानयात सदा सदा काल तक लुमंका हे च्वनी ।

पूज्यपाद संघनायक महास्थविर !

भाषायुवाः पूज्यपाद संघनायक भन्ते, म्यानमार सरकारपाखें ई.सं. २००० स “अग्गमहासद्दम्मज्जोतिकघज” (अग्गमहासद्दर्म ज्योतिकघज) उपाधिं छायेपियातःम्ह छलपोलं ८५ दैया युगु इलय तकं विपाः मदयेक मौलिक लेख-रचना च्वयां तु च्वनाबिज्याःगु दु, व्यावहारिक उपदे शया धाः न्त्याना हे च्वंगु दु, सफू पिथनेगु ज्या जुयां तु च्वंगु दुसा धर्मप्रचारया नितिं योग्यपि शिष्य दयेकेगु ज्याय् छलपोलं गबलें उसि चायाबिज्याःगु मदु । नेपाःया थीथी जिल्लाया थः हे बिज्यानाः धर्मप्रचार यायेगु व शिष्यपित धर्मप्रचार यायेगु ज्याय् प्रोत्साहित यासैं छलपोलं उगु ज्यायात शैतकं निरन्तरता बिद्या हे च्वनाबिज्याःगु दु ।

पूज्यपाद संघनायक महास्थविर !

नेपालय् स्थविरवाद बुद्धधर्मया पुनर्जागरणं लिउ छःपिं नेपाःया खुम्ह पूज्यपाद “संघनायक महास्थविर” कयं ने.सं. १९३१ कजलाथ्व चौथी/पञ्चमी (वि.सं. २०६८ आश्विन १४) शनिवाः कुन्हु विवशान्ति विहारया सीमागृहस भिक्षु संघया विनयकर्मकयं “संघनायको पतिट्टापण” विधिपूर्वक संघसम्मतिं पदासीन जुयाबिज्याःगु सकल बौद्ध जगतया लागि धम्ममुदित लसतया खँ खः । नेपाःया पूज्यपाद संघनायक महास्थविर भन्ते, छःपित थौं भिक्षु, अनागारिका, उपासक, उपासिका, थीथी बौद्ध संघसंस्थापिनि दयुद्ध मंकाः कयं बुद्धशासनिक ख्यलय् छलपोलं बिद्याबिज्याःगु योगदानयात लुमंकाः धर्मनिरपेक्ष संघीय गणतन्त्रात्मक राष्ट्र नेपाःया सम्माननीय सभामुख भाजु सुवासचन्द्र नेम्बाङ्गया मू पहांसुद्ध “जे पाःमिपिनि पूज्यपाद संघनायक भन्ते” या रूपय् धर्म-गौरवपूर्वक सार्वजनिकरूपं अभिनन्दन याये दयाः जिमित “घम्मनादित व घम्मपीति” या अनुभव जुयाच्चन ।

पूज्यपाद संघनायक महास्थविर !

बुद्धजन्मभूमि नेपाः देसय् छलपोलं प्रब्रजित जीवन हनाः बुद्धधर्म, बौद्ध संस्कृति व बौद्ध साहित्य आदि ख्यलय् च्वछाये बहःगु कुशलचर्या यांनाच्चनबिज्याःगु अविस्मरणीय योगदानयात हाकनं छकः लुमंकुसैं अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ न्त्यचिलाः थीथी विहार, बौद्ध संघसंस्थाया प्रतिनिधिपिनिगु उपस्थितिया दयुद्ध युगु अमिगनन्दन-पौ लःल्हायेगु ज्या जुयाच्चंगु सुखद क्षण खः । छलपोलया ताःआयु, भिं उसाँयया कामना यासैं छलपोलया बुद्धशासनिक चर्या व सुकीर्ति न्यनावं च्वनेमा धडगु जिमिसं दुनुगालनिसैं मन्तुनागु जुल ।

“चिरं जीवतु संघनायको, सुखिता निरूपद्दवो ।

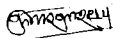
खेमी अवेरी अभयो, निद्वुक्खो रोगमुत्तको ॥”

विनीत

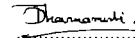
धर्मानुशासक

अध्यक्ष

सचिव

(संघउपनायक भिक्षु कुमार कायप महास्थविर) (भिक्षु बोधिसेन महास्थविर) (भिक्षु धर्ममूर्ति महास्थविर)

बु.सं. २५५५, कछलागा तृतीया ने.सं. १९३२, शुक्लपक्ष तृतीया

वि.सं. २०६८ कार्तिक २६, शनिवार, 12th November 2011

“सुखा संघस्स सामग्गी”

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ अभिर्नन्दन-पौ

पूज्यपाद नेपाःया उपसंघनायक भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर,
आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू, येँ ।

पूज्यपाद उपसंघनायक भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविर !

नेपालय् थेरवाद बुद्धशासन पुनर्स्थापना यायेगु ज्याय् योगदान बियाबिज्याःपिं भिक्षुपिनिगु ऋवलय् जेष्ठतम्-पूज्यपाद भिक्षु छःपिं नं छम्ह खः । बुद्ध-जन्मभूमि नेपाः देसय् थेरवाद बुद्धशासनयात महितातसें दुःख बियाचवंगु उगु क्रूर तम ई, राणा शासनया अन्त्यया इलय् प्रब्रजित जीवन हनेगु साहस छलपोलं याना बिज्याःगुयात नेपाःया बुद्धधर्मया अनुयायीपिसं गुबलें ल्वःमंके फइ मखु । नेपाःया थेरवाद बुद्धशासनया पुनर्जागरण इलनिसें थौंतक दिपाः मदयेक परियत्ति, प्रतिपत्ति व प्रतिवेध थेज्याःगु शासनिक ज्याखँत नीस्वनेया लागिं गुलुलु तुदक न्याकाः थौंया स्थितिइ थ्यंकेत छलपोल पूज्यपाद उपसंघनायकं गुगु अनुकरणीय व उल्लेखनीय योगदान बियाबिज्यात उपिं अतीव धर्मगौरवं जाःगु-च्वछायेबहःगु अविस्मरणीय जुयाचवंगु जुल । वि.सं. २००१ भावण १५ गते जहाँनिया राणाशासकं ८ म्ह भिक्षु-भ्रामणोरपितं देसं पितिनेगु क्रूरतम आदेश जारी याःबलय् देसं पितिउपिं मध्ये छम्हयां छम्ह जीवित ऐतिहासिक भिक्षु छलपोल हे थौंतक छम्हयां छम्ह जक नेपाःया ठापांम्ह त्रिपिटकाचार्य भिक्षु उपसंघनायक खः ।

पूज्यपाद उपसंघनायक महास्थविर !

स्वनिगलं पिने पाल्या-तानसेनया शाक्य कुलय् वि.सं. १९८३ स जन्म जुयाबिज्याःम्ह छःपिं नच्चाम्ह ल्याय्म्हया बैसय् प्रब्रजित जीवन हनाः बुद्धशिक्षा अध्ययन यानाबिज्यायेत श्रीलंका थ्यंकेः बिज्याःगु खः । तःदँतक अध्ययनं लिउ त्रिपिटकाचार्य जुया बिज्यायेधुंकाः नेपालय् बुद्धशासन प्रचार-प्रसार यायेया नितिं त्रिपिटकअन्तर्गत आपालं सफूत सम्पादन, अनुवाद लिसें च्वयाः नेपाःमिपितं धार्मिक, चेतना व सामाजिक चेतना थनेगु ज्याय् तःधंगु तिबः बियाबिज्याःगु दु । धर्म, भाषा, संस्कृति, साहित्य आदि ह्यलय् थःत समर्पित यासें खुगू दशक सिबे आपाः योगदान बियाबिज्याःगु नेपाःया लागिं हे गौर

वमय सुखकर विषय खः । दिवंगत आचार्य डा. भिक्षु अमृतानन्द महास्यविरया कृतलं पियं गुणलं पालि बौद्ध वाडमयिक बुद्धकालीन ग्रन्थमाला प्रकाशनय् छलपोलया नं धार्मिक परिश्रम दुन्युं दुसा छलपोलं नेपाःया न्हापांगु बौद्ध मासिक पत्रिका “आमठ्ठमूमि” या गुबलें सम्पादक, गुबलें व्यवस्थापक, गुबलें प्रमुख सल्लाहकार जुयाः थौतक प्रकाशनयात निरन्तरता बीगुनी छलपोलया तःधंगु योगदान दुसा ऐतिहासिक आनन्दकुटी विहारयात थौया थुगु स्थितिइ थंकेत छलपोलया योगदानयात थेरवाद इतिहासं लुमंका हे तइगु जुल । विभिन्न संघसंस्थाया पदीयभार बहन यासैं सेवा यानाबिज्याःम्ह छलपोल उपसंघनायक अ.ने.भि. महासंघया धर्मानुशासक नं खः । छलपोलं महासंघया अध्यक्ष पदभार नं बहन यानाबिज्याये धुंकुगु जुल ।

पूज्यपाद उपसंघनायक महास्थविर !

छलपोलया बुद्धशासनिक योगदानयात कःघासैं विपश्यना विशोधन विन्यासा, भारतं “महासद्धम्म परियत्ति पदीप”, श्रीलंकां “विद्यालङ्कार पञ्चमूषण” (वि.सं. २०५८) पदविं छायेपियातःगु सकलसियां लागिं सुखदं खं खः । अयेहे थेरवाद बुद्धशासनया इतिहासय् अतिकं महत्त्व दुगु सन् १९५४-१९५६ स म्यानमारय् जूगु खुगुगु धर्मसंगायनाय् संगीतिकारकया रूपय् छलपोलं ब्वति कयाबिज्याःगु खः । म्यानमार सरकारपाखें ई.सं २००२ स “अग्गमहासद्धम्मजोतिकधज” (अग्रमहासद्धर्मज्योतिकधवज) उपाधिं छाये पियातःम्ह छलपोलं ८५ देया थुगु इलय तकं दिपाः मध्येक परियत्ति, प्रतिपत्ति व प्रतिवेध थेज्याःगु शासनिक ज्याखंयात जीवनया थुगु अस्वस्थ घडीइ नं धर्म जिज्ञासुपिनिगु जिज्ञाशा शान्त याना बीत थम्हं फुगु ग्वाहालि यानाबिज्यायेत न्यचिला हे च्वनाबिज्याःगु दु । छलपोलपाखें जूगु धर्मकार्य अनुकरणीय जू । नेपाःया बुद्धशासनया भिञ्चितामिपिसं छलपोलया योगदानयात सदा सदा काल तक लुमंका हे च्वनी ।

पूज्यपाद उपसंघनायक महास्थविर !

नेपालय् स्थविरवाद बुद्धधर्मया पुनर्जागरणं लिउ छःपिं नेपाःया पूज्यपाद “उपसंघनायक” महास्थविर कथं ने.सं. १९३१ कउलाथ्व चौथी/पञ्चमी (वि.सं. २०६८ आश्विन १४) शनिवाः कुन्हु विश्वशान्ति विहारया सीमागृहस भिक्षु संघया विनयकर्मकथं “उपसंघनायको पतिट्ठापण” विधिपूर्वक संघसम्पत्ति पदासीन जुयाबिज्याःगु सकल बौद्ध जगतया लागिं धम्मसुदित लसताया खं खः । नेपाःया पूज्यपाद उपसंघनायक महास्थविर भन्ते, छःपितं थौं भिक्षु, अनागारिका, उपासक, उपासिका, थौथी बौद्ध संघसंस्थापिनि दयुइ मंकाः कथं बुद्धशासनिक ख्यलय् छलपोलं बियाबिज्याःगु योगदानयात लुमंकाः धर्मनिरपेक्ष

संघीय गणतन्त्रात्मक राष्ट्र नेपालःया सम्माननीय सभामुख भाजु सुवासचन्द्र नेम्बाङ्गया मू पाहांसुइ “नेपालःमिपिनि पूज्यपाद उपसंघनायक भन्ते” या रूपय् धर्मगौरवपूर्वक सार्वजनिकरूपं अभिनन्दन पाये दयाः जिमित “धम्ममुदित व धम्मपीति” या अनुभव जुयाच्वन ।

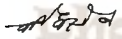
पूज्यपाद उपसंघनायक महास्थविर !

बुद्धजन्मभूमि नेपालः देसय् छलपोलं प्रव्रजित जीवन हनाः बुद्धधर्म, बौद्ध संस्कृति व बौद्ध साहित्य आदि खल्लय् च्वछाये बहःगु कुशलचर्या यानाच्वनाबिज्याःगु अविस्मरणीय योगदानयात हाकनं छकः लुमंकुसे अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ न्यचिलाः थीथी विहार, बौद्ध संघसंस्थाया प्रतिनिधिपनिगु उपस्थितिया दथुइ थुगु अभिनन्दन-पौ लःल्हायेगु ज्या जुयाच्वंगु सुखद् क्षण खः । छलपोलया ताःआथु, भिं उसाँय्या कामना यासं छलपोलया बुद्धशासनिक चर्या व सुकीर्ति न्यनावं च्वनेमा धइगु जिमिसं दुनुगलनिसं मनंतुनागु जुल ।

“चिरं जीवतु उपसंघनायको, सुखिता निरूपद्दवो ।
खेमी अवेरी अभयो, निद्दुक्खो रोगमुत्तको ॥”

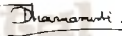
विनीत

अध्यक्ष

(भिक्षु बोधिसेन महास्थविर)

सचिव

(भिक्षु धर्ममूर्ति महास्थविर)

बु.सं. २५५५, कछलागा तृतीया ने.सं. ११३२, शुक्लपक्ष तृतीया

वि.सं. २०६८ कार्तिक २६, शनिवार, 12th November 2011

नेपाःया पूज्यपाद संघनायक तथा उपसंघनायकप्रति सामूहिक रूपं हना ज्याइवःस दुथ्याःपिं उपस्थित विहार व बौद्ध संघसंस्थात-

ये/काठमाडौं

अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध भावना केन्द्र, शंखमूल
अमृत बौद्ध परियत्ति शिक्षालय, स्वयम्भू
अमृतोपदेश बौद्ध मासिक, ये
आचार्य भिक्षु कुमारकाश्यप धार्मिक कोष
आनन्द कुटी विहार, स्वयम्भू
आनन्द कुटी वायक सभा, स्वयम्भू
आनन्द कुटी मिसा पुचः, स्वयम्भू
आनन्द भूमि परिवार, स्वयम्भू
आनन्द भुवन विहार, स्वयम्भू
आनन्द भुवन विहार गोष्ठी समिति, स्वयम्भू
उपासिका प्रेमशोभा पुचः
ओम विष्णुरत्न निर्माण सेवा प्रा.लि.
करूणा विहार, मातातीर्थ
गण महाविहार, गणबहाल, ये
जितवन बौद्ध विहार, यानकोट
www.therawadanepal.net
येरवाब बौद्ध दायक केन्द्रीय परिषद्, बागबजार
धर्मकीर्ति विहार परिवार, श्रीघः
धर्मकीर्ति बसुन्धरा विहार, बसुन्धरा
धर्मकीर्ति भिजं पुचः, श्रीघः
धर्मचक्र विहार, बागबजार
धर्म विजय पवनम, गणबहाल, ये
धर्मोद्य सभा, बुद्धविहार, भूकुटीमण्डप
निर्वाण मूर्ति विहार, किम्डोल
नेपाल अनागारिका संघ
नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा
नेपाल लिपि गुधि, साःननी-त्यः, ये
नेपाल वज्रयान महासंघ, ये
नेपाल विपश्यना केन्द्र आचार्य समूह, कान्तिपथ
नेपाल राष्ट्रिय ज्ञानमाला समिति, ये

Nepal Study Centre, Japan (NSCJ)

पद्मकीर्ति विहार, कमलपोखरी
पद्म सुगन्ध विहार समिति, मजिपात
पूर्वारांम विहार, धुलिखेल
प्रणिधिपूर्ण महाविहार, बलम्बु
बज्जाचार्य संरक्षण गुठी, ये
बुद्धजयन्ती समारोह समिति, ये
बुद्धधर्मका आधारभूत शिक्षा समिति, स्वयम्भू
बुद्धभूमि महाविहार, टोखा
बुद्धविहार, भूकुटीमण्डप, ये
बुद्धरत्न विहार, पुतलीसडक
बुद्धशिक्षा जागरण समिति, आ.भु.वि, स्वयम्भू
बेल्ला इन्टरनेशनल स्कूल, छाउनी
बौद्ध महिला संघ, नेपाल
बौद्धजन विहार, सुनागुठी
भोजपुर टक्सार शाक्य समाज
मातातीर्थ चतुर्दश बुद्धविहार, मातातीर्थ
मैत्री विद्यालय, छाउनी
युवा बौद्ध समूह, ये
रत्न विपश्यना विहार, सानो भन्थाङ्ग
विश्वशान्ति विहार, मीनभवन
शाक्यमुनि कीर्ति विहार, सतुंगल
सुखी होतु नेपाल, नयाँ बानेश्वर
सुभाषित ज्ञानमाला संघ, गणबहाल, ये
सुलक्षण कीर्ति विहार, चोभार
संघाराम विहार, ढल्को, ये
स्वयम्भू व्यवस्थापन तथा संरक्षण महासमिति
श्रीघः विहार, नघः
श्रीकीर्ति बौद्ध केन्द्र, कीर्तिपुर
त्रिरत्न कीर्ति विहार, कीर्तिपुर
ज्ञानकीर्ति विहार, नयाँबजार

ज्ञानमाला भजन खलः, स्वयम्भू
राल/ललितपुर

अमरापुर बुद्ध विहार, बुंगमति
जयमंगल विहार, चंकीटोल
ज्योति विहार, चापागाउँ
धापाखेल बुद्धविहार, धापाखेल
नरसिंहाराम, थैना

परियति वक्तृत्वकला प्रतियोगिता संचालन समिति
पुण्य उदय विहार, हरिसिद्धि-जल
बौद्ध शान्ति विहार, बलु
बौद्ध युवा कमिटी, भक्तपोल
मणिमण्डप विहार, पटको, यल
यम्मि महाविहार दायक परिषद्, ईबही
युवक बौद्ध मण्डल, (YMBA)
वेलुवनाराम विहार, थेचो
शाक्यसिंह विहार, थैना
शान्तिसंध-शान्तिवन, पुल्चोक
शान्ति सुखावास, चाकुपाट
सिद्धिमङ्गल विहार, थसि
सुधम्माराम विहार, कोबहाल
सुनन्दाराम विहार, थैना
सुमंगल विहार, लुंखुसि
सुवर्ण छत्रपुर विहार, लुभू

स्वयम्भू/भक्तपुर

दीपंकर ज्ञानमाला भजन खलः
धर्मोदय सभा, भक्तपुर शाखा
बौद्ध समकृत विहार, भक्तपुर
बौद्ध सम्पदा संघ, भक्तपुर
बौद्ध संघ, भक्तपुर
मैत्री युवा संघ, भक्तपुर
युवा बौद्ध पुचः, भक्तपुर
नगदेश बुद्धविहार, मध्यपुर थिमि नगर

बनेपा/काठे

बोधिचर्या विहार, बनेपा
बुद्धजयन्ती समारोह समिति, भोत
बौद्ध वृद्धाश्रम, बनेपा
ध्यानकुटी विहार, बनेपा
मैत्री केन्द्र (मेता सेन्टर) बाल आश्रम

त्रिशुली/नुवाकोट

सुगतपुर विहार
सुगतपुर बौद्ध मण्डल तथा दायक परिषद्
बुटवल
पद्मचैत्य विहार
बौद्ध युवा ज्ञानमाला संघ, बुटवल
बौद्ध महिला संघ, बुटवल

तामसेन/पाल्पा

करुणा बौद्ध संघ, बुद्धविहार, होलाइदी
चुडाकर्म ब्रतबन्ध संघ, धर्मचक्र महाविहार, बडिज्ञानटोल
धर्मचक्र बौद्ध युवा संघ, धर्मचक्र महाविहार, बडिज्ञानटोल
बौद्ध महिला आजीवन दायक समिति टक्सार टोल
बौद्ध महिला सेवा समिति, आनन्द विहार, भिमसेनटोल
बौद्ध महिला सेवा समिति, आनन्द विहार, लहरोपिपल
बौद्ध युवा संघ, महाबोधि विहार
भिक्षु शाक्यानन्द स्मृति गुठी, आनन्द विहार
ज्ञानमाला संघ, आनन्द विहार, भिमसेनटोल
ज्ञानमाला सभा, महाचैत्य विहार टक्सार टोल
ने.बी.प.शि., आनन्द विहार परियति केन्द्र, भिमसेनटोल

लुम्बिनी

अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध समाज, लुम्बिनी
गौतमी विहार, लुम्बिनी

पोखरा - धर्मशीला बुद्ध विहार

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको तन्वावधानमा आयोजित अभिनन्दन समारोहमा सहभागी
सम्पूर्ण सम्बद्ध संघसंस्थाहरूका नागिण ससाधुवादसहित प्रकाशित पुस्तिका
लेखन तथा प्रस्तुति : कोण्डन्य, बुद्धविहार भक्तपुरमण्डप, gkondanya@gmail.com

संघउपनायक त्रिपिटकाचार्य मिश्र कुमार काश्यप महास्थविर, २०६८

नेपालका छैठौं अभिनन्दित
नवसंघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविर
तथा
नवसंघउपनायक भिक्षु कुमारकाश्यप महास्थविरको
बुद्धशासनिक सफलतम कार्यकाल एवम्
सु-स्वास्थ्यका लागि
मैत्रीपूर्ण कामना !

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ
लगायत सम्पूर्ण अभिनन्दन समारोहमा सहभागी संघ-संस्थाहरू
अभिनन्दन समारोह दिन : वि.सं. २०६८ कार्तिक २६ गते शनिवार